

egentlige Tiendeydelse forekommer mig at være aldeles uberettiget.

Ordføreren for Forslagsstillerne

(S. Holm): Jeg kan nok forstaa, at det fra Finansministerens Synspunkt ikke kan være en god Forretning; men der kan ogsaa være andre Hensyn end det rent finansielle, som bør tages i Betragtning ved en saadan Leilighed. Ellers kunde man jo aldrig komme til Lettelse i Statter, idet det fra et finantsielt Standpunkt altid vilde synes heldigt at faae saa meget som muligt ind i Statskassen. Men hvis andre Hensyn kunne tale for en Omordning, synes det finantsielle Synspunkt ikke at burde være det ene bestemmede. Den ærede Finansminister siger: Ja, naar man kunde vise, at Almenvellet krævede den Forholdsregel, som vi her foreslaa, saa kunde han gaa ind derpaa. Men det vil neppe være muligt at overbevise den ærede Minister om, at Almenvellet kræver det; thi det bliver i alle Tilfælde en Skjønssag. Jeg veed ikke rettere end, at man altid her i Folkethinget har anset det som en Fordring af Almenvellet, at disse ulige Ydelse blev jevnt fordelte, og at den faste Byrde, som hviler paa Eiendommen, kunde blive afløst paa en saadan Maade, at Tiendeyderen kunde komme til at bruge de Penge, som hidtil havde været bundne for ham. Den ærede Minister mente, at man i andre Lande ikke havde gjort Andet end blot at forandre Ydelsen fra den gamle Form til en heldigere; men der er jo ogsaa sket virkelig Afløsning, saaledes som jeg før nævnte, f. Ex. i Baden og Hannover, og andre Steder endog fuldstændig Oftergivelse. Forresten er der en Ting, som falder mig ind. En noget lignende Sag har længe beskæftiget Folks Lanter paa den anden Side af Sundet; Grundskattens Afstrivning har der spillet en stor Rolle i de senere Aars Forhandlinger, og uagtet det er en Sag, der er noget forskjellig fra, hvad her foreligger, kan der dog hentes nogen Erfaring fra den Maade, hvorpaa denne Sag der er tagen. Efter 1809 begyndte Bondestanden at forlange en ligelig Fordeling af disse Statter, deriblandt Krone-tienden. Det modsatte man sig. Saa gik det saaledes indtil 1839; men da vilde man ikke længere blive staaende ved Ansæt om en ligelig Fordeling, man gik ud paa at faae en Afløsning gennem en Erstatning, og paa dette Standpunkt holdt man sig indtil 1869. Der kom Forslag frem, som havde været til ikke ringe Fordel for Statskassen; men fra de Styrendes Side modsatte man sig det stadig. Efter 1869 gaa Kravene imidlertid ud paa en fuldstændig Afstrivning af Grundskatterne med et vist Beløb hvert Aar, saa at de uden nogen Erstatning efterhaanden falde helt bort. Der er, forekommer det mig, ogsaa hos os Noget at

lære af denne Sags Gang. Jeg tror ikke, at man faar Misforholdet med Tiendeydelsen til at dø bort; men jeg frygter for, at Kravene efterhaanden kunne blive stærkere i denne Henseende, saa at det rimeligvis vilde være heldigt ogsaa fra Statskassens Standpunkt itide at faae Sagen ordnet paa lempelige Vilkaar, enten det nu bliver med de Tal, som ere foreslaaede i vort eller rettere i Udvalgets tidligere Forslag, eller paa andre Vilkaar, hvorefter man nærmere kunde enes under en følgende Forhandling.

Finantsministeren (Strup): Jeg vilde nødig have, at den ærede Forslagsstiller skulde medtage som Slutningsindtryk af, hvad jeg har udtalt, at jeg ikke var fuldt villig til at anerkjende Almenvellets Krav, anerkjende, at det kan være forsvarligt ja endog Pligt, at der bringes Offre, hvor et saadant er tilstede. Derfor vi stode endnu her i Landet paa det Standpunkt med Hensyn til Tienden, at den ligesom i Fortiden blev taget paa Marken som en Tiendebel af Markens Afgrøde, vilde jeg erkjende, at Almenvellet krævede en Forandring i dette Forhold, selv om man maatte skulde komme til at gaa videre endnu, end man gik, da man i Fortiden søgte at faae denne Ydelse af Tienden forvandet til en fast Ydelse. Jeg vil gaa et lille Skridt videre. Jeg vil erkjende, og jeg tror, at jeg allerede udtalte det før, at der kan siges Meget for at søge en Ydelse in natura af Tiendeforn forvandet til en Ydelse efter Kapitelstart. Dette Skridt vil jeg gjøre endnu, men er man først kommen til, at hele Tiendeydelsen bestaar i en aarlig fast Pengeydelse eller en Kornydelse, der betales med Penge efter en fast Norm, saa er det mig umuligt at se, at Almenvellet kræver, at en saadan Ydelse, som hviler paa en Eiendom, bliver afløst med en Kapital. Det er mig umuligt at forstaa, og jeg tvivler meget om, at man i de Lande, som det ærede Medlem citerede som lysende Exempler for os paa, hvad vi skulde gjøre med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal, hvis man alt var kommen til det Standpunkt, at Tiendeydelsen kun bestod i en fast Pengeydelse, hvilende paa Eiendommen, vilde være kommen til den af ham saa høit priste Kapitalafløsning af Tienden.

Clausen: Jeg skal ikke overfor den fyl-dige Motivering, som min ærede Medforslagsstiller (S. Holm) har givet af Lovforslaget, komme ind paa mange Betragtninger; men den høitærede Minister har gjentagne Gange betonet stærkt, at i samme Forhold som Afslønningsvilkaarene vare gunstige for Yberne, i samme Forhold vilde Af-